

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.н. **Ирена Николова Маркова**,
Университет за национално и световно стопанство – София,
Университет по застраховане и финанси – София,
Професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност
„Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка
(застраховане и риск мениджмънт)“ и научна специалност
„Икономика и управление (отбрана и сигурност)“

относно: дисертационен труд на тема „Трансформация на икономическите системи: обективни закономерности, специфични характеристики, финансови аспекти“ с автор **Горян Благовестов Милев**, докторант към катедра „Финанси“ при СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

Представям настоящата рецензия във връзка със Заповед № 476 от 12 юни 2025 г. на ректора на СА „Д. А. Ценов – Свищов“ и с Протокол №11/11.06.2025 г. на Факултетния съвет на факултет „Финанси“ на Стопанската академия.

Декларирам, че през последните пет години не съм била в трудово-правни взаимоотношения със СА „Д. А. Ценов“ – Свищов.

I. Общо представяне на дисертационния труд

Дисертационният труд е разработен при спазване на изискванията на чл. 27, ал. 2 от Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България.

Научният интерес на автора е ориентиран към изследването на фундаменталните промени в националната икономика, предизвикани от влиянието на дигитализацията в нейните отрасли и подотрасли.

В дисертацията се поставят въпроси и се търсят решения, свързани с влиянието на цифровите технологии като изкуствен интелект, високопроизводителни изчисления и усъвършенствана роботика върху пазара на труда и поведението на социално-икономическите институции и бизнес единиците.

Изследването е фокусирано към отражението на пандемията, предизвикана от COVID-19, върху развитието на различните сектори на икономиката и върху ускоряването на процеса на дигиталната трансформация. Според автора, степента на въздействието варира в зависимост от произ-

водствените, икономическите и пазарните характеристики, както и от съществуващите нива на цифрово развитие и технологична зрялост.

Във *въведението* на дисертацията ясно са изведени обекта и предмета на изследването. Прецизно са формулирани целта и задачите на авторското изследване.

Основната изследователска теза, върху която е изградено изследването, е насочена към доказване на твърдението, че всяка икономическа система неизбежно се трансформира под влияние на специфични фактори, обусловени от съответния етап на развитие на общественото производство и под влияние на дълбочината на промените в световната икономика през XX и началото на XXI век.

Представена е методологичната, теоретичната и методологичната основа на изследването.

Първа глава е със заглавие „Трансформацията като начин за развитие на икономическите системи“. В нея авторът демонстрира много добри теоретични познания за трансформацията като икономическа категория. На базата на анализа на становищата на редица автори в специалната литература, докторант Милев разглежда някои съвременни концепции и теории относно трансформацията на икономическите системи. Задълбочено са изследвани трансформационните процеси, протичащи в икономическите системи под влияние на динамични промени в организацията на общественото производство.

В първа глава се анализира още и въздействието на индустриалните революции върху трансформацията на икономическите системи.

Втора глава е със заглавие „Механизми за оптимизиране на трансформационните процеси в икономиката“.

Акцентът във втора глава е върху изясняване взаимозависимостта между структурната трансформация и икономическия растеж на основата на съществуващи постановки в икономическата литература и характеризиране спецификата на приложимите показатели за оценка степента на структурна трансформация на икономиката.

Положителен момент във втора глава е осъщественият емпиричен анализ за оценка скоростта на структурна трансформация в България за периода 2000 – 2023 г.

Трета глава е със заглавие „Многоизмерност на въздействието на пандемията COVID-19 върху процесите на икономическата трансформация“.

Авторът отчита, че оценката за дигиталната готовност на България, според общия индекс за готовност на Cisco за 2024 г., страната заема водещо място сред страните-членки на ЕС по показателя „Технологична инфраструктура“.

На базата на направеният сравнителен анализ, докторантът обобщава, че стойностите на индекса по показателя „Дигитализация на публичните услуги“ показват, че лицата, ползвали онлайн публични услуги в България е с близо 40% по-нисък от средната стойност за ЕС.

В *заключението* авторът обобщава, постигнатите резултати от изследването и прави аргументирани изводи.

Представените *публикации* на докторант Милев са свързани с темата на дисертацията и намират отражение в нейното съдържание. Докторантът е публикувал самостоятелно две статии и един научен доклад.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

Съдържанието на дисертационния труд се отличава със сериозни теоретични познания на докторанта в областта на изследваната проблематика, със задълбочен преглед на литературата, с авторовите виждания по поставената тема и с правилно боравене със специалната терминология.

В *структурно отношение* дисертационният труд е издържан. Той се състои от въведение, три глави, заключение и литература. Точките и подточките в главите са подредени в логическата последователност. В края на всяка глава са оформени изводи. Налице е съръзмерност в обема на главите. Изследването е разработено в обем от 153 стандартни страници.

За илюстриране на резултатите в дисертацията се използват табличния и графичния метод. В основния текст на дисертационния труд са представени 7 таблица и 19 фигури.

Дисертацията е издържана от гледна точка на форматиране и стил на научно писане.

Библиографската справка съдържа 127 източника, от които 110 източника са на английски език, 14 – на български език. Използвани са и 3 източника на руски език. Използваните литературни и интернет източници са коректно цитирани в основния текст на разработката.

Авторефератът е оформен правилно в структурно отношение и отразява в ситезиран вид съдържанието на дисертационния труд. Той е в обем от 72 стр. и в него са приложени: справка за научните и научно-приложни приноси в дисертационния труд, списък на публикациите по темата на дисертацията, справка за съответствие с националните изисквания по Правилника за приложение на Закона за развитие на

академичния състав в Република България, както и декларация за оригиналност и достоверност.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Дисертационният труд представлява едно значимо и широкообхватно авторово изследване на причините, факторите и процесите на трансформация на социално-икономическите системи.

Висока оценка заслужава обосновката на понятието „трансформация на икономическата система“, респективно изясняването на същността и съдържанието на изследваната икономическа категория.

Анализът и синтезирането на предложените концепции и теории на редица автори за процесите на икономическата трансформация е положителен момент в дисертацията.

Считам, че представените научноизследователски задачи в разработката са успешно решени и в тази връзка приемам формулираните пет приноса от автора на дисертационния труд.

IV. Критични бележки, въпроси и препоръки

На с. 10 от автореферата (т. 1.8.) докторантът декларира, че основните научни изводи в настоящата разработка позволяват формулиране на антикризисни политики за повишаване на устойчивостта на българската икономика и икономиката на ЕС в контекста на технологичната модернизация и структурна адаптация на различните икономически сектори. Препоръчвам на докторант Горян Милев да продължи научните си търсения за намиране на ефективни решения в тази посока. Считам, че във възможностите на докторанта като финансист и специалист с дългогодишен практически опит е да продължи да се утвърждава като изследовател и в бъдеще.

Бележката ми към докторанта е, че би могло в увода на дисертационния труд да се конкретизират ограниченията на изследването.

V. Обобщено заключение и становище

Настоящото изследване следва да се приеме като автентично и представлява собствена научна продукция на докторанта. Постигнатите в дисертационния труд резултати и изведени приноси са дело на докторанта и не се констатира нарушение на авторското право на други автори.

Резултатите от научноизследователската работа на докторант Милев проличават в неговите публикации, чрез които авторът изпълнява минималните национални изисквания относно публикационната си дейност с резултат от 30 точки.

В заключение може да се обобщи, че дисертационният труд притежава необходимите научни и научно-приложни приноси. Това ми дава основание с пълна убеденост да предложа на уважаемите членове на научното жури **да гласуват положително** и да предложат на факултетния съвет на факултет „Финанси” да присъди образователната и научна степен „доктор” по научна специалност „Финанси, парично обръщение кредит и застраховка (финанси)” на **Горян Благовестов Милев**.

19.08.2025 г.

гр. София

проф. д.н. Ирена Маркова